Södertälje kommun

SÖDERTÄLJE KOMMUN
Kommunstyrelsen
2017 -09- 11
Dnr
Rnr

16

KS 20170929

TJÄNSTESKRIVELSE
2017-09-05
Kommunstyrelsens kontor

Valnämnden
Kommunstyrelsen

Valkretsar och valdistrikt i 2018 års val

Dnr: KS 17/271

Sammanfattning av ärendet

Inför 2018 års val ska kommunernas indelning i valkretsar och valdistrikt ses över för att kunna fastställa inför valen till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige 2018. Valmyndigheten har för denna översyn tagit fram statistik över antalet röstberättigade i varje valdistrikt.

Från och med valet 2018 så kan kommunerna välja att inte ha en indelning i valkretsar. Södertälje kommun skulle enligt tidigare lagstiftning vara indelad i åtminstone två valkretsar. Indelning i valkretsar har under åren varit föremål för diskussioner då en sådan indelning kunnat innebära att fördelningen av mandat i fullmäktige med två eller flera valkretsar avvikit från den fördelning man skulle fått om det samlade valresultatet i hela kommunen använts. Nu är det alltså möjligt att hela kommunen kan få utgöra en valkrets.

I bilaga 3 till tjänsteskrivelsen redovisas räkneexempel utifrån valresultateten 2010 och 2014 med jämförelser av fördelning av mandat med en indelning i två valkretsar eller enbart en krets.

Beträffande valdistrikt finns en tumregel att en sådan bör ha mindre än 2 000 röstberättigade. Fler röstberättigade än så skulle kunna innebära köer i vallokalen och ett tyngre administrativt arbete vid räknande av valsedlar mm. Utifrån tillgänglig statistik har vi endast ett valdistrikt, distrikt 16 som omfattar Östertälje och Glasberga, som skulle ha ett antal högre än detta, 2 474 röstberättigade. Därför föreslås en delning av distrikten så att Glasberga skulle komma att bilda ett eget valdistrikt. Kvarvarande distrikt 16, Östertälje, skulle då ha 1 591 röstberättigade och Glasberga, med nya numret distrikt 15, skulle ha 883 röstberättigade. Glasberga kan förväntas växa ytterligare och antalet röstberättigade således öka i framtiden.

Valnämnden har våren 2017 beslutat att inriktningen för arbetet med förslag till valkretsar och valdistrikt inför kommande beslut ska vara att kommunen ska utgöra en valkrets.

Kommunstyrelsens kontor föreslår att Södertälje kommun i 2018 års val ska utgöra en valkrets och att valdistrikten, förutom valdistrikt 16 Östertälje, indelas på samma sätt som i 2014 års val. Valdistrikt 16 Östertälje föreslås delas så att ett nytt valdistrikt, distrikt15 Glasberga, bildas. I bilaga 1 redovisas antal röstberättigade i samtliga valdistrikt och i bilaga 2 redovisas en karta över samtliga valdistrikt i kommunen. Ärendet ska först hanteras av valnämnden och kommunstyrelsen och därefter fastställas av kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse den 5 september 2017

Bilaga 1: Antal röstberättigade i varje valdistrikt

Bilaga 2: Kartor över valdistrikten

Bilaga 3: PM En eller två valkretsar – beräkningar av utfall

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ytterligare ett valdistrikt medför att ytterligare en vallokal behöver anskaffas, utrustas och bemannas. Den tillkommande kostnaden bedöms dock kunna inrymmas i det samlade anslaget för 2018 års val såvitt detta är i den storleksordning som redovisas i förvaltningens underlag till Mål och budget, 2 miljoner kronor.

Kommunstyrelsens kontors förslag till valnämnden:

Nämnden tillstyrker kommunstyrelsens kontors förslag till indelning av valkretsar och valdistrikt i 2018 års val.

Kommunstyrelsens kontors förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Södertälje kommun indelas i 49 valdistrikt i 2018 års val i enlighet med föreliggande förslag, bilaga 2 till tjänsteskrivelsen.

2. Södertälje kommun ska i 2018 års val endast bestå av en valkrets.

Rickard Sundbom
Stadsdirektör

Ola Schön
Kanslichef

Handläggare: Ola Schön
Kanslichef
Stadskansliet
Telefon (direkt): 08-523 019 29
E-post: ola.schon@sodertalje.se

Antal röstberättigade per valdistrikt

Bilaga 1

1	Södra-Värdsholmen	1 498
2	Saltskog östra	1 434
3	Saltskog västra	1 267
4	Västergård-Vibergen	1 590
5	Mariekälla södra	1 145
6	Västergård-Högmohöjden	1 514
7	Mariekälla norra	1 450
8	Centrum södra	1 270
9	Blombacka	1 666
10	Tälje	1 668
11	Centrum norra	1 599
12	Bårstabergen västra	786
13	Bårstabergen östra	1 716
15 (Nytt)	Glasberga	883
16	Östertälje	1 591
17	Fornbacka	1 276
18	Hagaberg-Majtorp	1 433
19	Rosenlund västra	1 365
20	Rosenlund östra	1 308
21	Grusåsen norra	1 891
22	Grusåsen-Listonhill	1 271
23	Brunnsäng östra	1 373
24	Brunnsäng västra	1 123
25	Bergvik	1 086
26	Fornhöjden	1 567
27	Ritorp-Viksberg västra	1 523
28	Ritorp-Viksberg östra	1 652
30	Pershagen	1 706
31	Hovsjö norra	1 258
32	Hovsjö södra	1 351
33	Hovsjö-Tveta	1 654
35	Enhörna-Ekeby	1 216
36	Enhörna västra	1 222
40	Vårdinge	1 574
41	Järna centrum	1 754
42	Järna norra	1 648
43	Järna västra	1 784
45	Järna landsbygd	1 895
47	Hölö västra	1 741
48	Hölö-Mörkö	1 091
50	Geneta södra	1 238
51	Geneta norra	1 136
52	Bårstafältet	1 892
53	Ronna södra	1 527
54	Ronna västra	1 604

55	Ronna norra	1 382
56	Ronna-Karlhov	1 616
57	Lina västra	1 299
58	Lina östra	1 210
Summa		**70 743**

Bilaga 2:1

Valdistrikt och valkretsar
Södertälje kommun

Enheten för Geografisk Information
September 2017

Teckenförklaring

Valdistriktsgräns

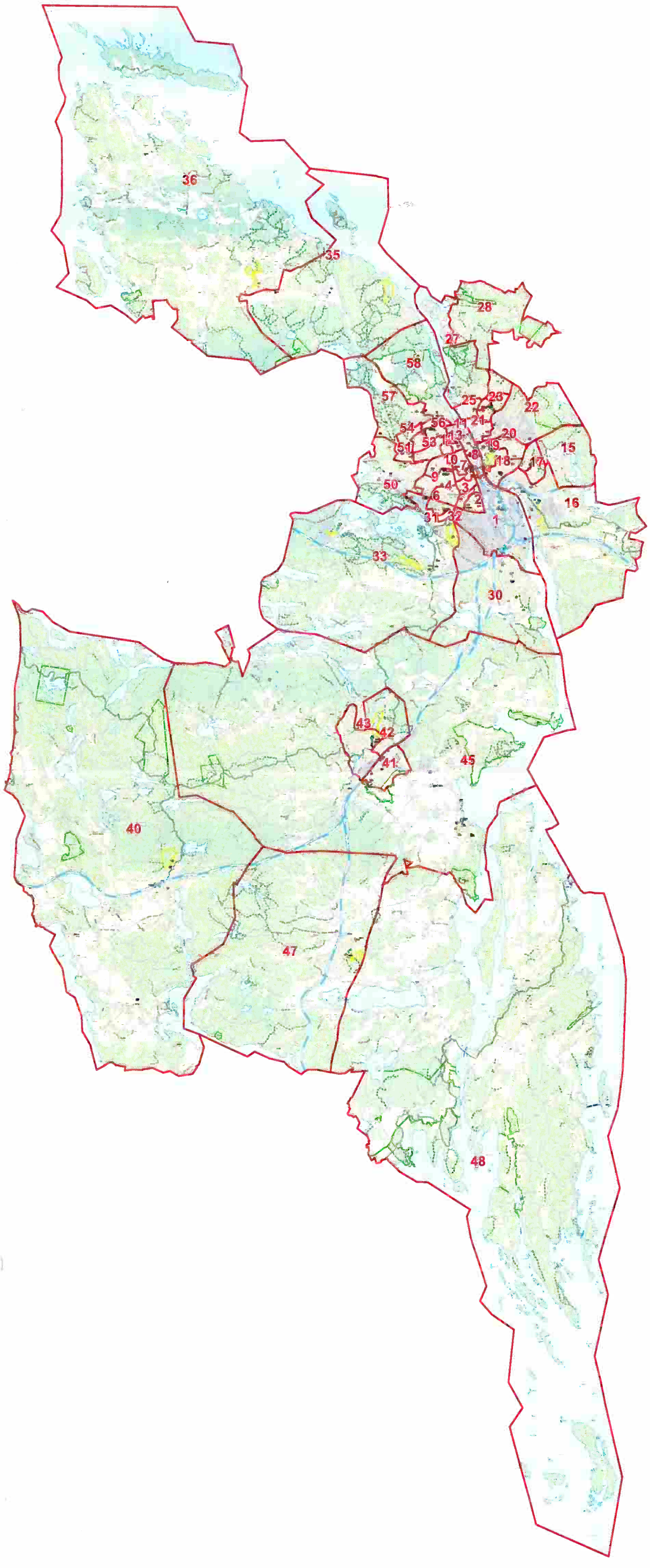

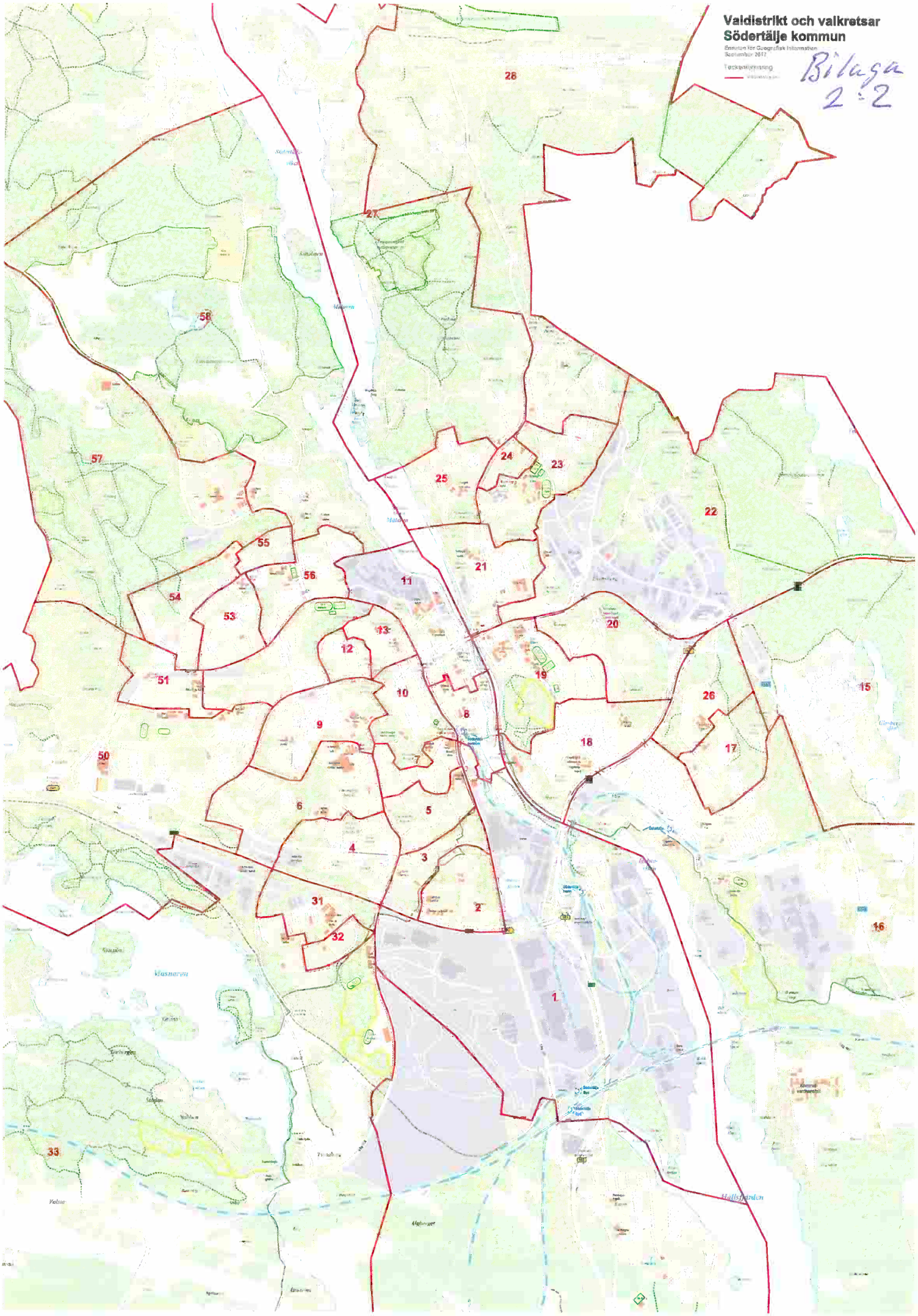
Valdistrikt och valkretsar
Södertälje kommun
Enheten för Geografisk Information
September 2017
Teckenförklaring
Bilaga
2:2
28
27
58
57
24
23
25
22
55
56
11
21
54
53
13
12
20
51
10
19
15
9
8
26
18
17
50
7
6
5
4
3
2
31
32
16
1
33
Mälaren
Vasaren
Hallsfjärden

Bilaga 2:3

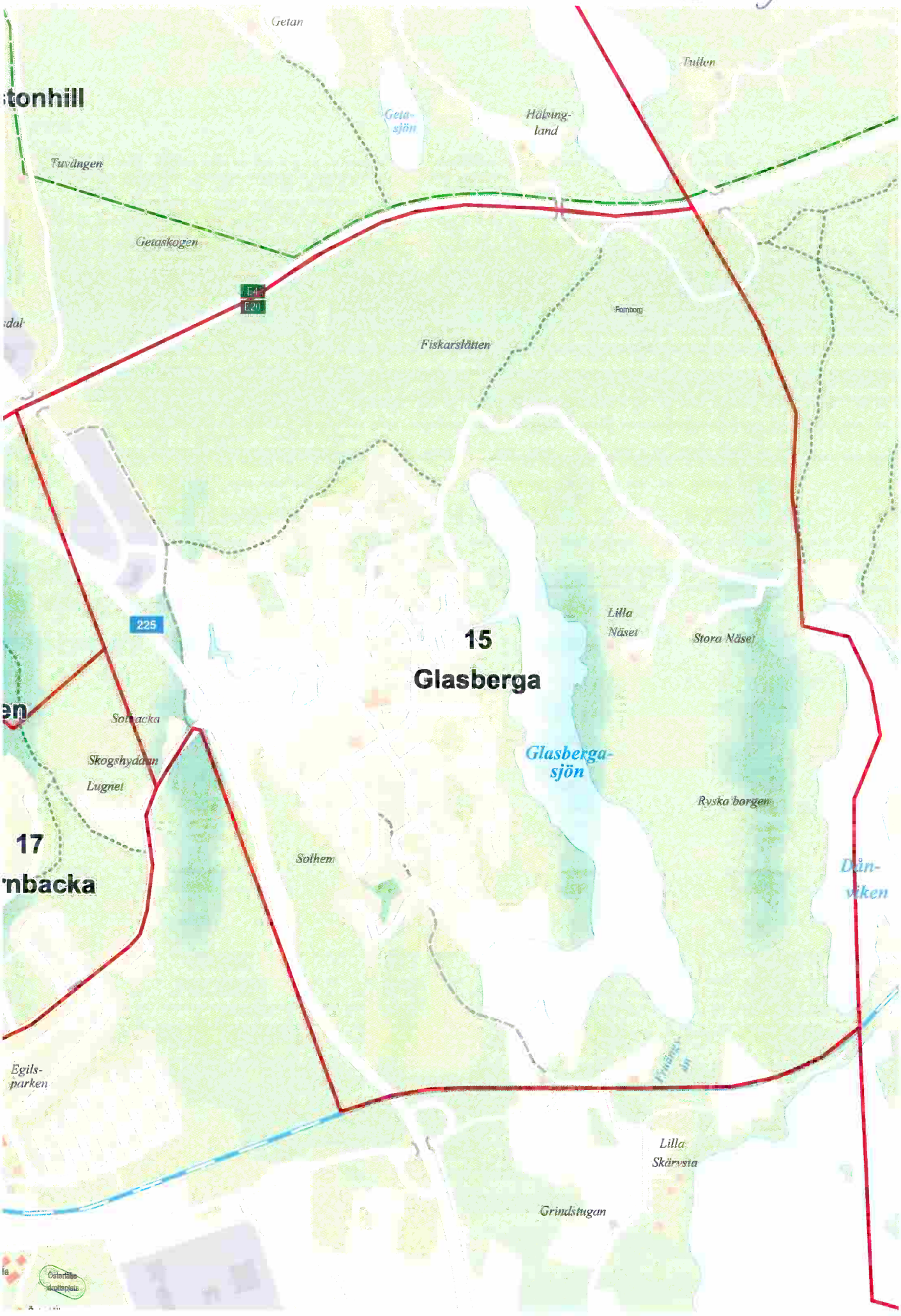
Getan
Tullen
tonhill
Geta-
sjön
Hälsing-
land
Tuvängen
Getaskogen
E4
E20
Fomborg
dal
Fiskarslätten
225
Lilla
Näset
Stora Näset
15
Glasberga
en
Solbacka
Skogshyddan
Lugnet
Glasberga-
sjön
Ryska borgen
17
rnbacka
Solhem
Dån-
viken
Egils-
parken
Lilla
Skärvsta
Grindstugan

Bilaga 2:4

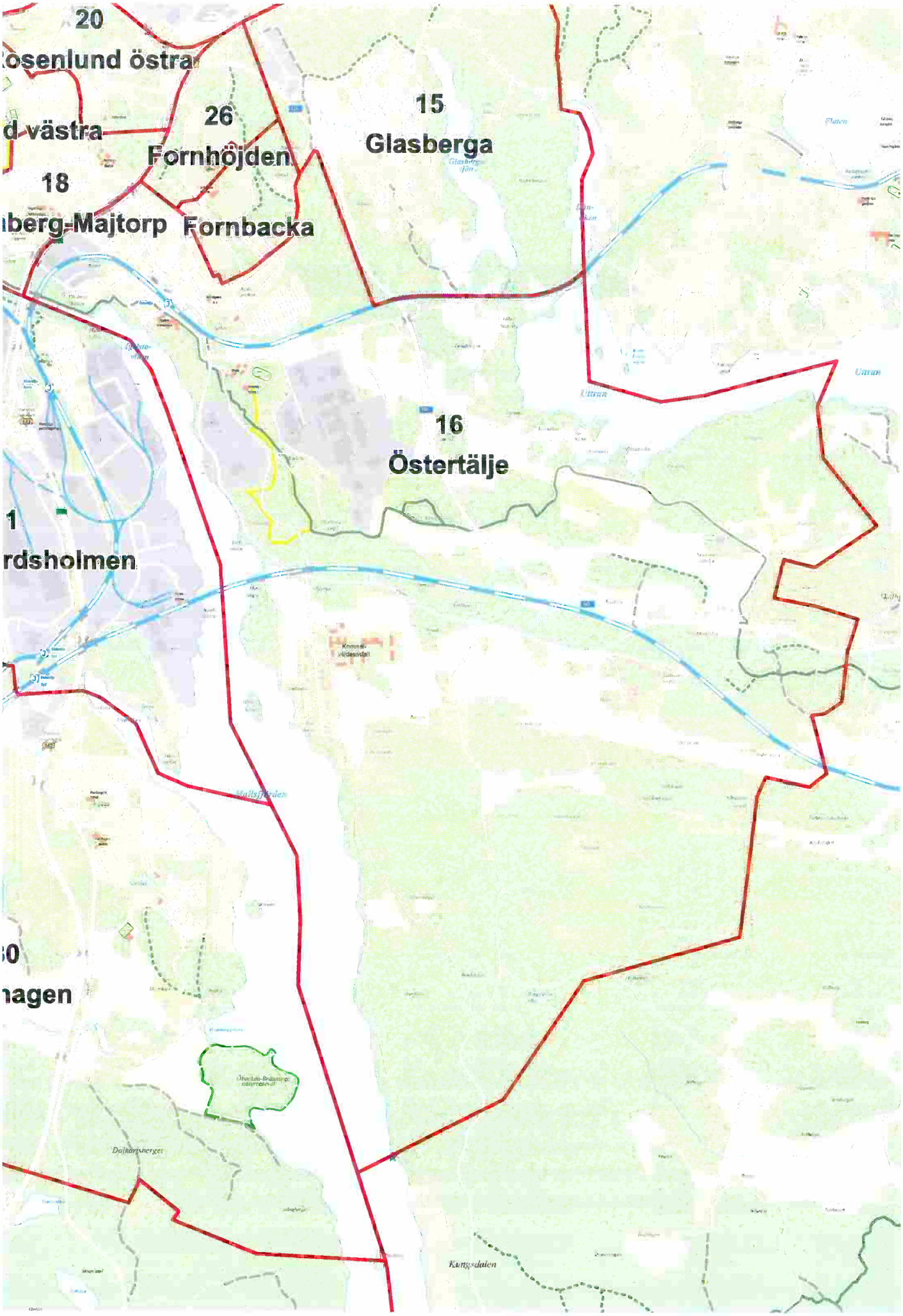
20
osenlund östra
d västra
26
Fornhöjden
18
berg-Majtorp
Fornbacka
15
Glasberga
16
Östertälje
1
rdsholmen
0
nagen

PM
2017-01-16, uppdaterad 2017-08-30
Kommunstyrelsens kontor

Bilaga 3

Valkretsindelning – effekter på mandatfördelningen

Nedan redovisas nya regler i vallagen, en analys av de två valkretsarna i Södertälje samt ett förslag till överväganden inför kommande beslut.

Nya regler i vallagen om valkretsar
Vallagen har av riksdagen ändrats beträffande regler för valkretsindelning inför de beslut som ska föregå 2018 års val.

I tidigare vallag har en kommun som har haft 24 000 röstberättigade eller fler ålagts att indelas i två eller fler valkretsar. I den vallag som nu ska tillämpas anges i stället i 11 § att en kommun vid val till kommunfullmäktige är en enda valkrets om inte något annat följer av 12 §. I vallagens 12 § anges att om en kommun har 36 000 eller fler som har rösträtt, får kommunen delas in i två eller flera valkretsar. Jämförelsevis kan noteras att Södertälje kommun i 2014 års val hade drygt 68 000 röstberättigade i valet till kommunfullmäktige, en ökning från valet 2010 med ca 4 000 röstberättigade. I 2018 års val beräknas antalet röstberättigade öka ytterligare jämfört med valet 2014.

Den gamla bestämmelsen om valkretsindelning har i tidigare val inneburit att det funnits kommuner som, då mandaten slutligt fördelats mellan de olika valkretsarna, fått en annan mandatfördelning än vad det sammanlagda valresultatet för kommunen skulle ha givit om kommunen varit en enda valkrets. En orsak till detta är att valdeltagandet kan se olika ut i olika valkretsar, men att fördelningen av mandat fastställts utifrån antal röstberättigade i respektive valkrets. Detta har resulterat i att det i praktiken från valkrets till valkrets krävts olika antal röster för att tilldelas ett mandat.

De nya reglerna om valkretsindelning har kompletterats med bestämmelser om spärrar för småpartier. Dessa spärrar har anpassats till valkretsindelningen på så sätt att i det fall kommunen är en enda valkrets är spärren satt till 2 %, i en kommun med två eller flera valkretsar är spärren satt till 3 %.

I den nu ändrade vallagen har också införts regler om fasta mandat och utjämningsmandat i kommuner där man har två eller flera valkretsar. De fasta mandaten ska utgöra nio tiondelar av mandaten och resterande således utjämningsmandat.

Valkretsindelningen i Södertälje kommun

I valen till kommunfullmäktige har Södertälje kommun i många år varit indelad i två valkretsar, dvs det minimum i kretsindelning som vallagen angivit. Vid valet 1985 var dock kommunen indelad i fyra valkretsar, men efter beslut i kommunfullmäktige återgick man sedan i nästa val, 1988, till två valkretsar. Avgränsningen mellan de två valkretsarna har gått genom Södertälje tätort i öst-västlig riktning.

Valdeltagandet är olika i valkretsarna. I 2010 års val till kommunfullmäktige hade valkrets 1 (norra) 72,6 % valdeltagande och valkrets 2 (södra) 74,4 %. I valet 2014 var motsvarande valdeltagande 69,7 % i valkrets 1 och 72,6 % i valkrets 2.

Även vid val i Södertälje har det diskuterats hur valresultatet skulle sett ut om man endast haft en valkrets. Förvaltningen har gjort beräkningar av valresultatet 2010 och 2014 för att se vad som skulle skilja sig om kommunen bestått av endast en valkrets jämfört med det fastställda resultatet med två valkretsar, men med övriga regler enligt dåvarande vallag. Se nedanstående tabell:

Parti	Utfall 2010	En valkrets	Differens
M	15	15	0
C	3	3	0
FP	4	4	0
KD	2	3	+1
S	25	24	-1
V	4	4	0
MP	5	5	0
SD	5	5	0
ND	2	2	0
Mandat	65	65	

(Magnus Lundin, Ksk)

Parti	Utfall 2014	En valkrets	Differens
M	12	12	0
C	3	3	0
FP	4	4	0
KD	3	4	+1
S	23	23	0
V	4	4	0
MP	6	6	0
SD	9	9	0
REAL	1	0	-1
Mandat	65	65	

(Magnus Lundin, Ksk)

Utfall 2010 respektive Utfall 2014, med två valkretsar, skiljer sig marginellt från hur resultatet skulle se ut om kommunen vid dessa val hade haft enbart en valkrets och reglerna i övrigt varit oförändrade. I valet 2010 skulle KD erhållit 3 mandat i stället för 2 medan S hade fått 24 mandat i stället för 25. Även om detta är relativt marginellt så kan ett mandat i ett jämnt läge naturligtvis vara avgörande för bildande av majoritet.

Beräkningar av valresultatet 2010 och 2014 också gjorts utifrån de nu beslutade ändringarna kring valkretsar, fasta mandat och spärrar som ska tillämpas i valet 2018. Hur detta utfallit redovisas i nedanstående tabeller.

Parti	Utfall 2010	En valkrets	Två valkretsar
M	15	15	15
C	3	3	3
FP	4	4	4
KD	2	3	2
S	25	24	25
V	4	4	4
MP	5	5	5
SD	5	5	5
ND	2	2	2
Mandat	65	65	65

(Magnus Lundin, Ksk)

Parti	Utfall 2014	En valkrets	Två valkretsar
M	12	12	12
C	3	3	3
FP	4	4	4
KD	3	4	3
S	23	23	23
V	4	4	4
MP	6	6	6
SD	9	9	10
REAL	1	0	0
Mandat	65	65	65

(Magnus Lundin, Ksk)

Även med de nya regelverken så finns således skillnader i valresultatet i det fall man har en valkrets eller två. Noterbart är att de nya spärreglerna skulle ha medfört att Realistpartiet inte hade fått något mandat.

Det faktum att kommuner haft två eller flera valkretsar har också inneburit att man kunnat ha haft olika valsedlar i respektive valkrets. I 2010 års val i Södertälje hade dock endast dåvarande Pensionärsparti två olika valsedlar, en för varje valkrets. I 2014 års val hade inget parti mer än en valsedel.

Förslag till överväganden inför kommande beslut om valkretsindelning

Förvaltningen anser att kommande beslut om valkretsindelning bör vara att kommunen endast ska bestå av en valkrets i enlighet med regeln i vallagens 11 §. Det finns vare sig några formella eller praktiska fördelar som talar för att kommunen skulle nyttja möjligheten att i enlighet med vallagens 12 § besluta om att ha två eller flera valkretsar.

I vår omvärld vet vi att flera större kommuner har beslutat att endast ha en valkrets i 2018 års val, detta gäller t ex Gävle och Västerås. Flertalet kommuner har dock ännu inte fattat beslut i frågan.

Ola Schön

Kanslichef

Handläggare: Ola Schön
Kanslichef
Stadskansliet
Telefon (direkt): 08-523 019 29
E-post: ola.schon@sodertalje.se